

עין משפט
נר מצוה

פו א טור ש"ע סס:
א ב מ"י פ"ב מהלכות שבת הלכה כה ופכ"ה הלכה יב סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן שח ספק ח:

ב ג מ"י שם הלכה ז טוש"ע שם ספק ג:

ג ד מ"י שם הלכה ח טוש"ע שם ספק יא:

ד ה מ"י פ"ב שם הלכה ה טור שו"ע שם ספק ט:

ו ז מ"י שם הלכה כו סמג שם טוש"ע א"ח סימן שד ספק א':

לוח לשון חז"ל

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וכו' ופריך והא ביטלין קמני ולא תני נמי בתפרקין כו' ועוד מה אצל:

לוח לשון חז"ל

לעיון רש"י

מרט"ל. פטוש. ורד"ל. יעה. סאלי"א [פיליאן]. יעה. פורק"א. קלשון. פוטיש"ל. פוך. רא"ל [ייזי"ל]. כרכר.

מוסף תוספות

א. (דא) ברוב נכרים, אפי' לא מיהי שטרא קרי שוי דמסתמא אדעתא דרובא קמירליק. [אלא] צ"ל. לא"ש סמן י. ב. ברוב אפי' דלתותיהן של אותן שיש להן דלתות ניטלין עמהם. מי הי"ן. ו. דא"ה משמע שאין שום כלי אסור בטלטול, וליתא. מי הי"ן. א. לא"ש סמן י. א. דלחוקת שנשברו בשבת, אבל נשברו מערש ד"ה מותר, הואיל והוכנו למלאכה אחרת מבכ"ע. אלמא. מאלי. ו. הלכך חשוב ככלי אחד שהיה מוכן ע"ג אביו בין השמשות. מוס' הלא"ש. אבל כשנתפרקו בחול ולא התחזים בחול, כיון שלא הוכנו בשבת אנב אביהם, איכא למימר שאין ניטלים, דליכא תורת כלי ריעי"א. ו. בנשברו, שאין לומר וליה לא סבירא ליה מדצעי מיניה מרז יהודה כוזב עליון וכוזב התחתון מזה אין ולאו ורפיא צדיה משמע דס"ל הכי ועוד דרז יהודה גופיה בסוף כירה (לעיל ד' מו). קאמר שרגא דמישחא שרי לטלטולי ואין לומר דמיירי כשייחדו להיתר כדמוקי רז יהודה הנך דמתני' דהא כלי קיואי לא משמע שייחדו דאס כן אפילו כוזב העליון וכוזב תחתון נמי ויש לומר דלא אסר רז יהודה אלא דומיא דפיטוע אגוזים שהיא מלאכה גרועה לגבי קורנס שמויחד למלאכה חשובה וכן כל הנך דמתניתין הוה אסור בלא ייחוד דמלאכת היתר שלהן מלאכה גרועה היא לגבי הנך כלים שמויחדין למלאכה חשובה אצל כלי קיואי ושרגא דמישחא מותר לטלטל לצורך גופן דמלאכה שלהן חשובה יותר מפטיוע אגוזים:

קרב:

אהדרינהו שמואל לאפיה. ^אמיירי ^בשהיה לכל הפחות מחצה על מחצה דמשום נר לאחד נר למאה לא משמריא אלא היכא שהוא ניכר שהוא עושה ללרכו דמו לא גורנין אפילו במכירו שמה ירצה בשבילי:
הדרן עלך בל בתבי

בל **הכלים הניטלין בשבת ודלותיהן עמהם** גרסינן ולי"ג^ד כל הכלים

^הניטלין דטובא איכא דלין ניטלין כגון מסר הגדול ויחד של מחרישה דאפילו ר"ש מודה כדאימא בשילהי מצילתין

(דף קנז.) וכגון חלתא^ו בת תרי כורי דאסר רבה בשילהי במה מדליקין (דף

לה.) וכן חלוצרות לרבי יהודה^ה ונר יסין.) מ"ר: **אדרבה** בשבת מוכנין

אנב אביהן. אע"ג דלקמן בפירקין (דף קד:) אמר איפכא גבי שברי כלי חרס^ו דשרי לטלטל יותר כשנשברו בע"ש משנשברו בשבת לא דמיא דהכא אכתי כלי הוא שעדיין עומד למלאכה

ראשונה וראוי להתמזר הכיסוי עם הכלי^ז אצל לקמן^ח לא חשיב כלי אלא מחמת שעומד למלאכה אחרת הלאך^ט כשנשבר בשבת אסור טפי דהוי נולד: **לעוראם** קסבר יש בנין בבאים בו.^י וכשינטלו מטלטלין קאמר

וה"פ הכרייתא דלת של שידה מיצה ומגדל ניטלין פירוש מטלטלין כשינטלין ולא כפירוש הקונטרס דמפרש שניטלין דקתני היינו שניטלו קאמר כלומר כשינטל אין מחזירין אותן דלא ימכן לפרש כן ניטלין דסיפא אלא לשון טלטול הוא כדפרשתי ופריך והא (א) נמי נוטלין קתני' ועוד מאי אצל לא מחזירין^א דלא שייך למיתני^ב אמילתיה דלא (דמיא) [שיין] ללל למאי דאירי בה דמעיכרא קאמר ניטלין שומתר לטלטל ואין זו איסור מוקפה והדר קאמר אצל לא מחזירין שהוא משום איסור בנין מאי עינן זה אצל זה לא שייך כה"ג למיתני אצל כלל: רחת ופאגו מי מייחדי ליה לקמן. ורז יהודה ידע ליה לסיפא אלא דילמא הוה מוקי לה בשידה לכך ככל הנך דמתניתין ואס תאמר והאמר רז יהודה אמר שמואל בפרק אלו קשרים (לעיל דף קיג.) כלי קיואי מותר לטלטל בשבת דהיינו לצורך גופו אע"פ שמלאכתו לאיסור ואין לומר י^ט דמשמע דשמואל קאמר ליה וליה לא סבירא ליה מדצעי מיניה מרז יהודה כוזב עליון וכוזב התחתון מזה אין ולאו ורפיא צדיה משמע דס"ל הכי ועוד דרז יהודה גופיה בסוף כירה (לעיל ד' מו). קאמר שרגא דמישחא שרי לטלטולי ואין לומר דמיירי כשייחדו להיתר כדמוקי רז

יהודה הנך דמתני' דהא כלי קיואי לא משמע שייחדו דאס כן אפילו כוזב העליון וכוזב תחתון נמי ויש לומר דלא אסר רז יהודה אלא דומיא דפיטוע אגוזים שהיא מלאכה גרועה לגבי קורנס שמויחד למלאכה חשובה וכן כל הנך דמתניתין הוה אסור בלא ייחוד דמלאכת היתר שלהן מלאכה גרועה היא לגבי הנך כלים שמויחדין למלאכה חשובה אצל כלי קיואי ושרגא דמישחא מותר לטלטל לצורך גופן דמלאכה שלהן חשובה יותר מפטיוע אגוזים:

לפנות מקומו דלין מטלטלין:
מי מייחדי לקטן. בשלמא כולחו הני דמתני'

צסיכי

כל כתבי פרק ששה עשר שבת

אדעסא דרובא. הלכך ישראל עיקר. ומחצה על מחצה נמי ליכא למיקס עלה דמלתא דאיכא למימר עיקר דעמיה דמדליק בשביל ישראל ואיכא למימר עיקר דעמיה דמדליק בשביל נכרי אצל נכרי וישראל והמדליק עצמו משתמש לאורה ודאי עיקר אדעתא דדייה עמיד וכיון דנר לאחד נר למאה שרי:
סורן. מקום:
דאייתי שער. ההוא דאלקסה:

הדרן עלך בל בתבי

בל **הכלים ניטלין בשבת ודלותיהן עמהם.** כל הכלים שיש להם דלתות כגון שידה מיצה ומגדל ניטלין בשבת ודלתות שיש להם בלדן עמהן ניטלין עמהן:
ואע"פ שנחפרקו. הדלתות מן הכלים ניטלין ואין דומין לדלתות הצית שאין ניטלין לפי שלדלתות

הצית אינן מן המוכן לטלטל שאינן כלי אצל אלו הן כלי אגב אציהן:
קורנס. מרטי"ל:
דבילה. מאחר שעשאה עיגול עבה היא מאד וקשה כבדינה וזריך קורדוס לחומכה:
ומגירה. כעין סכין ויש זו פגיומות הרבה:
לגור זה אס הגבינה. לתכור ולחלקו לפי שממחרת לחתוך דבר עב:
מגריפה. וודי"ל:
לגרוף זה אס הגרונרוס. מן החציות:
רחם. פאל"א:
מלגו. כמין עמר שקורין פורק"א של צרול ולו ג' שיניים ומהפכין זו קש בגורן:
לחם עליו לקטן. מוונות:
כוש. פלך פושי"ל:

כרכר. ראי"ל:
לסחוב זו. לאכול זו תומים וכל פרי רך:
מחט של יד. מחט קטן שחופר בו נגדים:
ושל סקאים. מחט גדולה שמופרסים בה שקיס:
לפסוח זו אס הדלת. מי שאבד מפתחו:
גב' ולא מיבעיא בחול. קא סלקא דעתך ואע"פ שנתפרקו אבשבת דקתני רישא קאי ומשמע אע"פ שנתפרקו היום מותרים ולא מיבעיא אס נתפרקו מאמם:
אדרבה. מאי אע"פ שייך למתני הא ודאי נתפרקו בשבת איכא למישרי משום דכי קדיש יומא הוו מוכנין לטלטל אגב אציהן:
הכי קאמר רי' ואע"פ לא ארצותא דנתפרקו בשבת קאי אלא ארצותא דנתפרקו או בחול או בשבת קאי ולא מיבעיא כשהן מחזירין:
נוטלין. משמע מסלקין אותן בשבת^ט [מהיתר] ציר שלהן:
לול

נוטלין ולא מחזירין. כדמפרש ואזיל חורמו בנין ממש הוא וסילוקו סתירה גמורה היא:
מאי קסבר. שמתיר סילוקו ואוסר חורמו:
אי קסבר יש בנין בנלים. וחורמו בנין על כרחיך אס יש בנין יש סתירה ואמאי נוטלין:
ושניטלו קאמר. וה"ק דלת של מיצה שידה ומגדל שניטלו אין מחזירין:
מאי אצל. כיון דלא תנא נוטלין לא שייך למיתני אצל:
לעולם קסבר אין ססירה ואין בנין. הלכך נוטלין ומיהו אין מחזירין מדרבנן:
גזירה שמה יתקע. בחזקה בסקין ויתדות והוה ליה גמר מלאכה ויחייב משום מכה בפטיוש:
קורנס של אגוזים. המיוחד לפציעת אגוזים הוא דקתני מתניתין דנוטלין אותו למלאכתו משום דעיקרו למלאכת היתר:
אצל של נפחים. דעיקרו למלאכת איסור לא:
לצורך גופו. שגופו זריך עוד למלאכה אחרת של היתר אין מטלטלין אותו לאותה מלאכה וכ"ש אס אין זריך לגופו אלא שניטלו

אחרי לאוקמא בעשיין ומיוחדין לכך בר מהני דליכא דעביד לכו להכי:
דבר

מסורת הש"ס

א) פירוש מוגל [ונמסנה שנמשיות אימא המולג], ב) לעיל קו. סנהדרין פד', ג) [תוספתא פט"ו], ד) [ערושין לה. עילה י. יא: כב.], ה) רש"י ובס"י אימא מהיכר וכן אימא ברא"ש בד"ה נעלם, ו) [פי' לעיל לה. תוס' ד"ה ואפילו], ז) [נעיל לז.], ח) [לעיל מד.], ט) [ז"ל דמשמיה,

לוח לשון חז"ל

מוסף רש"י

מחט של יד. היא מחט שמופרס בה נגדים, ומשום דקתני הדיה ושל סקאים לפסוח כה את הדלת, קרי לה להא מחט של יד (ועיל קו. ומהדרין פד.) אין בנין בכלים ואין סתירה בכלים. אין איסור בנין וסמירה בכלים אלא בזמנים, דמתיב בבנין דן דהו, והטעה כלל או גומרו ציט"ו או בשבת, משום מכה בפטיוש הוא דממייב, שהוא חייב לכל גמר מלאכה, או אס הוא דבר שהוא מחלקו חייב משום ממחק, ואס זריך קילוע חייב משום מחחק, וכן אורז או מנך או מופר, אצל בנין דמזכיר לא שייך בזה לאחזיבי בטוקן וחזרה, דהא דמין (לעיל קב:) הנהיה כל שהוא, בנמתי מין [בניה יא. ועיי' שם בב.].

לוח לשון חז"ל

רבינו חננאל

פרק שבעה עשר

כל הכלים ניטלין בשבת ודלותותיהן וכו'. באנו לפרש מהי נפרקו בשבת או אפילו בחול. ואוקמה אביי להא מתניתין [ואע"פ שנתפרקו בחול ניטלין בשבת, לפי שאינו דומין לדלתות הכלים לדלתות הבית, כי לדלתות הבית קבועין בקרקע ולא הוכנו להטלטל, אבל הכלים לא הוכנו [אלא] לטלטול וכ"ש לדלתותיהן, ופשוטה היא. ומפרקינן [אגירה שמה יתקע. פי' שמה יתקע בה מסמך או יחד וכדומה להן. נוטל אדם קורנס לפצע בו אגוזים וכו'. בא רב יהודה להעמיד משנתנו זו בקורנס המוכן לפצוע אגוזים, ולא כל קורנס מותר אלא זה בלבד, אבל קורנס של נפחים וכדומה להן אפילו לצורך גופו אסור. ואקשי עלה רבה אלא מעתה סיפא דקתני ואת הרתת ואת המלגו לתת עליו לקטן, פי' לתת עליו מאכל לקטן כגון תבשיל, רחת ומלגו [מן] מכניין בני אדם לתבשיל וכדומה לה. ולא מצא רב יהודה פירוק, והועמיד רבה משנתניו בקורנס של נפחים וה"ה לכל קורנס.

א) נראה דהקר בדברי רבינו וז"ל דלת של שידה ושל מכה ושל מגדל נוטלין אצל לא מחזירין.